

Dyplomacja cyfrowa: instrument miękkiej siły UE w stosunkach międzynarodowych

dr Beata Piskorska
INPiSM KUL

EU Digital Diplomacy

@eudigitaldiplo

Nowe rozumienie ładu międzynarodowego

1. **zakres podmiotowy** - państwa, ale i inne podmioty , tj. podmioty niepaństwowe, transnarodowe, organizacje międzynarodowe
Zakres przedmiotowy - płaszczyzna polityczna, społeczna, kulturalna, prawna, dyplomatyczna, **informatyczna**
2. **Relatywizacja atrybutów potęgi i parametrów siły państwa w SM**
 - siła bardziej skomplikowana w użyciu - wymaga umiejętności strategicznych, analitycznych i prognostycznych, **technologicznych**
 - **Rola środków masowego przekazu**, atrakcyjności kulturowej, przepływu ludzi i idei,
3. **globalna przestrzeń informatyczna = epoka informatyczna**

Zagadnienia

1. pojęcie miękkiej siły Unii Europejskiej i jej wyznaczniki
2. funkcjonowania Unii Europejskiej i jej państw członkowskich w cyberprzestrzeni
3. próby zarządzania cyberprzestrzenią przez Unię Europejską

European Union 2.0

I. *Soft power* według J.S. Nye'a

- **1980** rok – pierwsze użycie terminu
- W **1990 r.** jako pojęcie analizy SM
- Podstawowe publikacje:
 - *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* (1990),
 - „*Soft Power: The Means to Success in World Politics* (2004)
 - „*The Powers to Lead* (2008)
 - „*The Future of Power*” (2011)
- „***power of attraction***” - tzw. siła łagodności, atrakcyjności , uwodzenia, poczucia rozwagi
- zdolność przeciągania ludzi na swoją stronę bez użycia przymusu – legitymizowana
- „wykalkulowana na zimno metoda ekspansji politycznej”, pod przykrywką rozpowszechniania oficjalnych wartości danego państwa

soft power J. Nye'a

- miękkie oddziaływanie polityczne za pomocą zasobów, wystarczających do osiągnięcia określonych celów strategicznych konkretnego państwa, które wpływają na zmianę preferencji innych państw, bez konieczności stosowania jakichkolwiek form nacisku i przemocy
- Instrument prowadzenia polityki zagranicznej wszelkimi dostępnymi przez państwo środkami, służące jego wiarygodności a jednocześnie pozycjonowaniu w środowisku międzynarodowym

Źródła *soft power* i ich efektywność (J. Nye)

Wyznaczniki niematerialne

- **Kultura** (wysoka – literatura, sztuka, edukacja i popularna – masowa - najczęściej)
- **Wartości polityczne** (Unia Europejska)
- **Polityka zagraniczna** (polityka prowadzona przez rządy państw)

= **ATRAKCYJNOŚĆ -
POPULARNOŚĆ**

Efektywność

- **Podobieństwo** raczej niż różnice
- Rodzaj **odbiorcy/adresata**
- **Rozproszenie** raczej niż koncentracja na jednym państwie
- Ogólne **cele**, raczej niż sprecyzowane

Soft power Unii Europejskiej

- **Kultura** (europejska sztuka, literatura, muzyka, moda, kuchnia, sport)
- **Wartości polityczne** (demokracja, prawa człowieka, wolność słowa)
- **Polityka zagraniczna** (siła działająca na rzecz rozwiązywania problemów globalnych)

1. Bierna miękka siła UE

- atrakcyjność wielopoziomowych instytucji UE i polityk wewnętrznych
- model integracji regionalnej

2. Aktywna miękka siła UE

- dyplomacja publiczna i dyplomacja zewnętrzna UE (ESDZ),
 - źródło największej pomocy zagranicznej i humanitarnej, operacje cywilne z zakresu (CESDP)
 - środki masowego przekazu,
 - wymiana,
 - udzielanie wsparcia zarówno w formie bezpośredniej, jak i pośredniej = wsparcie tzw. młodym demokracjom w Europie Wschodniej i Azji Centralnej
-
- **Pokojowa Nagroda Nobla 2012** (I miejsce pod względem ilości uzyskanych Nagród Nobla)

II. Liczba użytkowników Internetu, 2012

Świat

1. Chiny: **590 mln** (2010 r. – 420 mln) = **42%**
- 2. Unia Europejska: 390 mln**
3. Stany Zjednoczone: 220 mln (240 mln w 2010)
4. Japonia (100 mln)
5. Indie (81 mln)
6. Brazylia (76 mln)

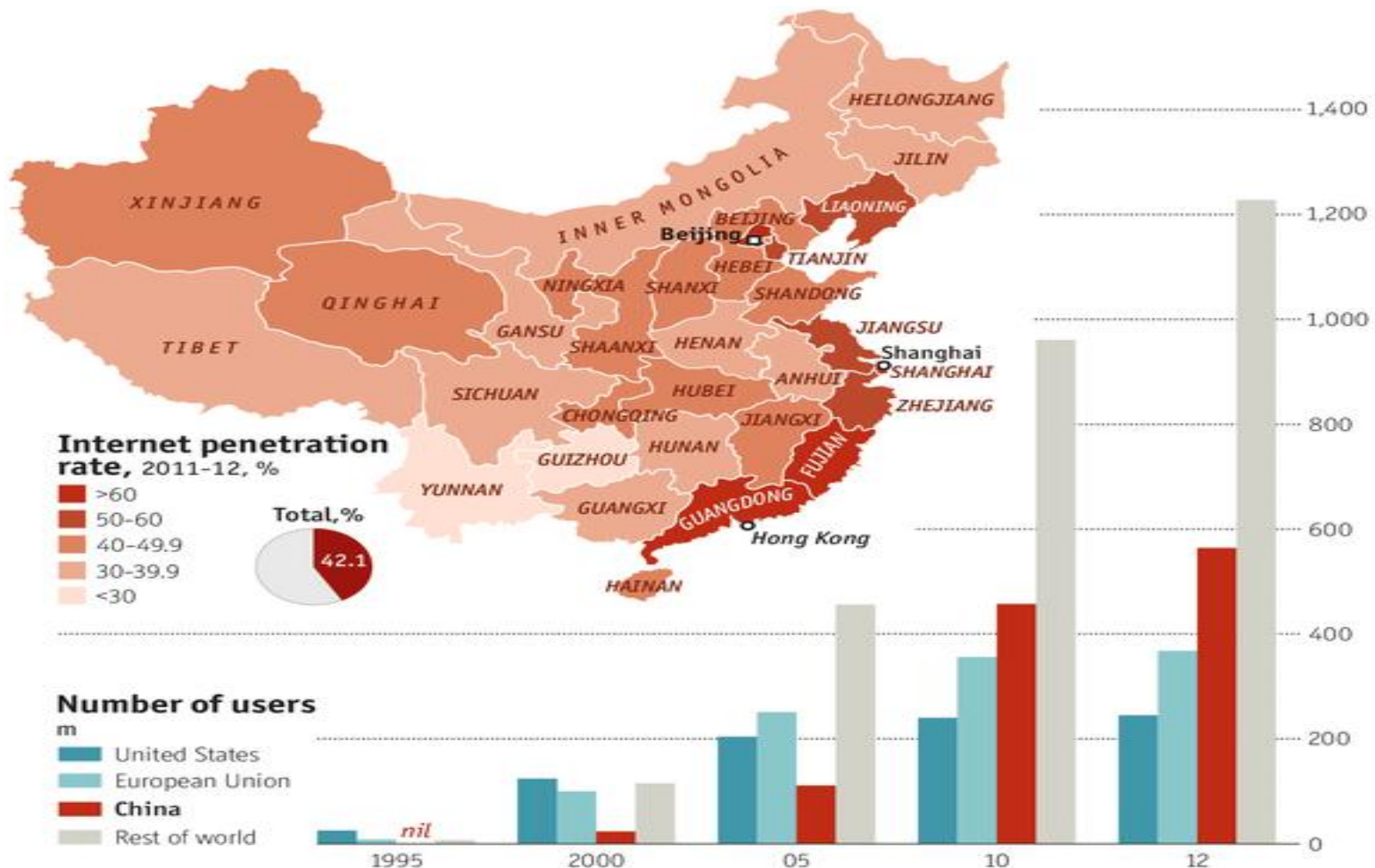
Unia Europejska

1. Szwecja – 92%
2. Holandia – 88%
3. Dania – 86%
4. Finlandia – 85%
5. Luksemburg - 85%
6. Niemcy – 79%

Polska – 58%

Źródło: World Bank

Special Report on Internet Penetration rate 2012-2013, The Economist April, 6th, 2013

Sources: CNNIC; World Bank; ITU

Internet access			Broadband connection			
2006	2009	2012	2006	2009	2012	2013
EU27	49	66	76	30	57	72
Belgium	54	67	78	48	63	75
Bulgaria	17	30	51	10	26	51
Czech Republic	29	54	71	17	49	68
Denmark	79	83	92	63	76	85
Germany	67	79	85	34	65	82
Estonia	46	63	75	37	62	74
Ireland	50	67	81	13	54	65
Greece	23	38	54	4	33	51
Spain	39	54	68	29	51	67
France	41	69	80	30	63	77
Italy	40	53	63	16	39	55
Cyprus	37	53	62	12	47	62
Latvia	42	58	69	23	50	67
Lithuania	35	60	62	19	50	61
Luxembourg	70	87	93	44	71	68
Hungary	32	55	69	22	51	68
Montenegro	:	:	55	:	:	52

Malta	53	64	77	41	63	77
Netherlands	80	90	94	66	77	83
Austria	52	70	79	33	58	77
Poland	36	59	70	22	51	67
Portugal	35	48	61	24	46	60
Romania	14	38	54	5	24	50
Slovenia	54	64	74	34	56	73
Slovakia	27	62	75	11	42	72
Finland	65	78	87	53	74	85
Sweden	77	86	92	51	79	87
United Kingdom*	63	77	83	44	69	80
Iceland	83	90	95	72	87	91
Norway	69	86	93	57	78	86
Croatia**	41	50	66	23	39	60
Montenegro	:	:	55	:	:	52

Aktywność użytkowników Internetu w UE, 2012

	Reading online news, newspapers	Internet banking	Posting messages to social media	Travel and accommodation services	Creating a website or blog
EU	61	54	52	50	9
Portugal	67	41	75	28	12
Czech Republic	85	47	35	58	7
Germany	67	55	42	62	8
Finland	89	91	54	69	8
Netherlands	59	86	70	55	17
Poland	48	51	68	20	5

III. Dyplomacja cyfrowa Unii Europejskiej – czy istnieje?

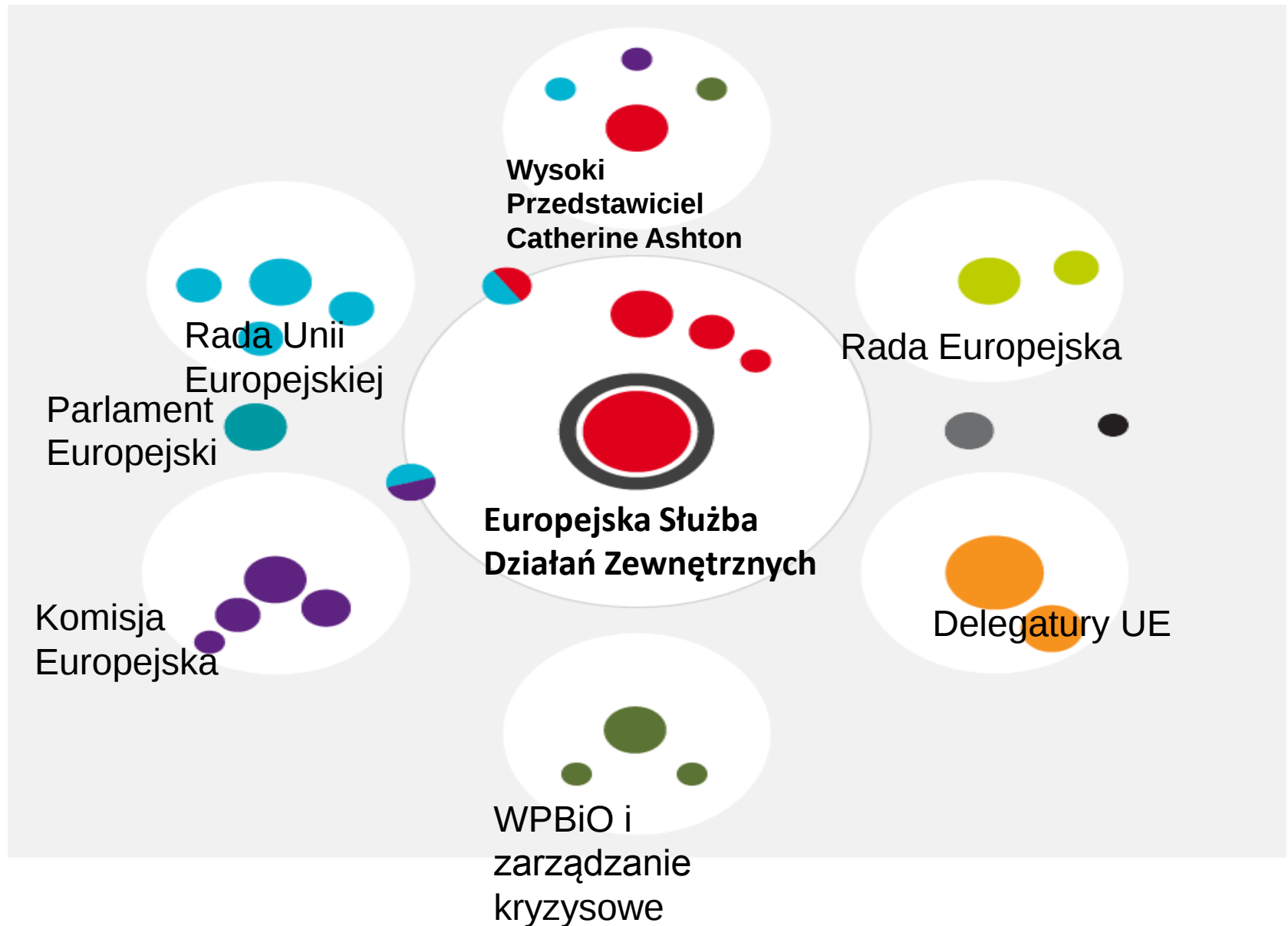
- **Dyplomacja cyfrowa = wykorzystanie nowych technologii/Internetu do zwiększania wydajności służb dyplomatycznych przy wykonywaniu tradycyjnych zadań**
- pierwsze kroki UE sformułowania DC jako narzędzia polityki zagranicznej = przełom Arabska Wiosna (pczł i UE w ramach ESDZ - tandem z pomocą humanitarną i działaniami militarnymi UE)
- To nowa jakość i element miękkiej dyplomacji UE, ale i nowy reżim tworzenia społeczeństwa informatycznego w UE i poza nią
- Odnosi się do samodzielnych działań UE w zakresie kształtowania jej wizerunku
- Unia Europejska jest jednym z głównych promotorów łącznego i wieloaspektowego zarządzania cyberprzestrzenią poprzez użycie narzędzi e-partycypacji w stosunkach międzynarodowych
- Rozumiana jako działania poszczególnych instytucji UE, a nie jako kompilacja działań państw członkowskich = nie ma jednolitej europejskiej polityki cyfrowej

Powody docenienia DC przez UE

1. **Poprawa bezpośredniej komunikacji UE** ze światem zewnętrznym, a przede wszystkim ze społeczeństwem = odpowiedź na kryzys komunikacji UE
2. **Poprawa wizerunku Unii Europejskiej na arenie globalnej** = poprawa informacji, co UE ma do zaoferowania państwom sąsiedzkim i potrzeba otrzymania informacji zwrotnej od ich społeczeństw
3. **Poprawa skuteczności dyplomacji europejskiej** = poszukiwanie nowych dróg użycia miękkich środków UE na arenie międzynarodowej, wobec słabości jej polityki zagranicznej, ale i potrzeby odpowiedzi na nowe zagrożenia

„Szeregowiec Ashton, Niewidzialna dyplomacja, Niewidzialna Lady Ashton, Po co nam Ashton, Służba jak żółw ociężała, Jaki Rompuy? Która Ashton?, Przerost formy nad treścią”

Dyplomacja europejska

Dyplomacja Unii Europejskiej a USA

Unia Europejska

- **2172** ambasady i **933** konsulatory państw członkowskich
- Ok. **140** przedstawicielstw Komisji Europejskiej
- Komisja Europejska zatrudniają około **110 tysięcy** osób, z czego połowę stanowią urzędnicy na szczeblu krajowym (dyplomaci i pracownicy pomocniczy)

Stany Zjednoczone

- **170** ambasad i **63** konsulatory
- USA ma podobną liczbę dyplomatów i pracowników pomocniczych (48 tysięcy),
- ale jedynie 18 tysięcy miejscowych pracowników pomocniczych

Twitter : EU Digital Diplomacy

@eudigitaldiplo / @eu_diplomacy

1. E-partycypacja Unii Europejskiej w SM – „sprzedawanie wizerunku”
2. Dyplomacja cyfrowa może przewyciężyć problem z personifikacją UE (kto reprezentuje dzisiaj UE, Mr van Rompuy, Ms Catherine Ashton or Mr Barroso?)
3. Informowanie o wydarzeniach, działaniach dyplomatycznych UE i państw członkowskich:
 - **topsy.com** (ponad 1 mln tweetów w miesiącu kwietniu dotyczyło kryzysu finansowego na Cyprze – szczyt tweeterowy podczas 2 spotkań ministrów finansów Eurogrupy)
 - Tweeterzy uczestniczyli też w odbieraniu przez UE **Pokojowej Nagrody Nobla w Oslo w 2012 r.** - Na tweeterze młodzież odpowiadała na pytanie “*What does Peace in Europe mean to you?*” - 5000 aplikantów z 33 państw , ponad 11 tyś ludzi lubi [Peace Europe Future Facebook page](#)
 - Pierwszy webchat na żywo z Ambasadorem UE w USA João Vale de Almeida (**@ValedeAlmeidaEU**) and Ambasadorem USA przy UE - Williamem Kennard ‘em (**@USAmbEU**)
4. Internet może doskonale służyć do promowania reform demokratycznych i społecznych (Arabska Wiosna, delegacja PE na wybory na Ukrainę)

Użycie e-instrumentów przez dyplomację Unii Europejskiej:

- **Unia Europejska** (Facebook, MySpace, Hyves, LinkedIn, Twitter, Blip, Flickr, Picasa, Daily Motion, YouTube and Vimeo)
- **ESZD** (web, blog, FB, virtual reality, Twitter, Storify (ESDZ, Wysoki Przedstawiciel ds. PZiB, KE, delegacje UE na świecie, Przewodniczący RE)
- **Facebook EEAS** od maja 2011 (1,774 „likes”)
- **Twitter: @eu_eeas** (4,132)
- **@EUHighRepSporx** jest mniej odwiedzany i mniej otwarty
- **Przedstawiciele oficjalni państw członkowskich UE** (MSZ - **William Hague** z GB (46,319 followers) i **Carl Bildt** Szwecja (34,800 „likes”), Barack Obama (9 mln)
- **MEPs** Profile FB i Tweeter : **Deborra Sarrachianni (Wł)**, **Marietje Schaake (HOL)**, **Paweł Zaleski**,
- **Herman Van Rompuy** - jeden z najbardziej popularnych zagranicznych polityków na chińskim micro-blogu **Weibo** (1,4 mln)

PE i ESDZ na Tweeterze

- Parlament Europejski@Europarl_PL

EU External
Action@eu_eeas

Legislacja Unii Europejskiej na rzecz e-dyplomacji

1. **Europejska Agenda Cyfrowa z 19 maja 2010 r.** (*Digital Agenda for Europe: A Europe 2020 Initiative (DAE)*)
2. **Strategia Wolności Cyfrowej polityce zagranicznej Unii Europejskiej z 15 listopada 2012 r.** *Digital Freedom Strategy in EU Foreign Policy*)
3. **Mapa Drogowa Partnerstwa Wschodniego na lata 2012-2013 (Wymiar wielostronny) z 15 maja 2012 i Agenda Stowarzyszeniowa UE z Ukrainą na lata 2011-12, 20 Maj 2011** – prace na rzecz zbliżania legislacji z państwami sąsiedzkimi w zakresie komunikacji elektronicznej i społeczeństwa informacyjnego
4. **Strategia bezpieczeństwa cybernetycznego na ternie Unii Europejskiej, pt. „Otwarta, bezpieczna i chroniona cyberprzestrzeń” EU Cyber Security Strategy z 7 lutego 2013 r.**

Wnioski

„the handshake remains the most important tool of diplomacy”

1. dyplomacja cyfrowa nie może zastępować istniejących instrumentów PZiB UE a jedynie uzupełniać je
2. brak skoordynowanych działań, są to działania o charakterze prywatnym i indywidualnym = potrzeba jednej instytucji koordynującej i uwzględniającej opinię odbiorcy przekazu elektronicznego
3. brak odrębnej strategii „soft power” i przede wszystkim jednolitej i spójnej strategii komunikacji elektronicznej i społeczeństwa informacyjnego
4. Może stanowić wsparcie i optymalizację mechanizmów WPZiB oraz lepsze zrozumienie partnera zewnętrznego

Dziękuję za uwagę